

Sajtószemle

2009. 7. hét

Vízisztító céget bírságoltak

A vezetékes ivóvíz vagy az ásványvíz fogyasztása árt az egészségnek állította vízisztító berendezése reklámozásakor a Nap Háza Kft. A vállalkozás állításait nem tudta igazolni, ezért a Gazdasági Versenyhivatal hárommillió forint bírságot szabott ki rá. (február 7. Bors 10.o.)

DreamCom-álláspont

Nem jó, hogy nyilvánosságra kerültek a mobiltender értékelésével kapcsolatos adatok - reagált az elmúlt hetek fejleményeire Neuman Péter, a pályázatban érintett DreamCom Kft. vezetője. A Nemzeti Hírközlési Hatóság többféle frekvenciasávra is kiírt legfrissebb magyarországi mobiltenderén egyre felfokozottabb a várakozás, főként az esetleges újabb piaci szereplő kilétével kapcsolatban. Néhány hete kiszivárgott egy táblázat a negyedik szolgáltatói frekvenciára jelentkező négy cég (DreamCom, Mobinet, Invitel, Digi) ajánlatának értékeléséről, illetve a pályázatukban szereplő vállalatokról. Több ponton is kudarcnak tartják a tendert a nagy szolgáltatók, egyrészt a nyilvánosságra került pályázati ajánlatok alapján keveslik a legesélyesebbnek vélt jelentkezők - köztük a DreamCom - által vállalt 47-48 milliárd forintnyi befektetési összeget, másrészt hibásnak tartják az ehhez kapcsolódó túl rövid hálózatépítési ütemezést. Neuman Péter megjegyezte: a pályázati kiírás tiltja a résztvevők számára, hogy az ajánlatukban szereplő adatokat nyilvánosságra hozzák, de annyit mindenképpen meg kíván jegyezni, a kiszivárogtató túlzottan leegyszerűsítette a táblázatot, így azok számos ponton nem helytállóak. (*Világgazdaság 1+7.o.*)

Egy áramkimaradás következményei

Január 28-án a hóesés miatt mintegy százhusz településen nem volt áramszolgáltatás. Az E.On szerint az áramkimaradás 50 ezer ügyfelet érintett. Az E.On vis majorra hivatkozva nem térítene meg a lakossági károkat. A Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége viszont kötbért fizettetne a céggel. (*Világgazdaság 3.o.*)

Nehezen ellenőrizhetők az élelmiszerláncok

Előtérbe kerülhetnek a helyi termelőktől származó élelmiszerek a nem teljesen ellenőrizhető hosszú élelmiszerláncokkal szemben - mondta Gögös Zoltán, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium államtitkára a második budapesti mangalicafesztivál megnyitóján. Ugyan az árversenyben hátrányba kerülnek a magyar termékek, a fogyasztóknak mégis megéri magyar árut vásárolni, mert előállításuk ellenőrizhető. A Vajdahunyadvárban vasárnap estig tartó fesztiválon huszonnyolc kiállító több mint háromszáz különféle termékét lehetett megkóstolni és élő malacokat is meg lehetett tekinteni. (*Napi Gazdaság 2.o., Nem megbízhatók az élelmiszerláncok Világgazdaság 2.o., Nem megbízhatók az élelmiszerláncok Magyar Hírlap 9.o.*)

Olcsóbb lett a hazai tárolt zöldség

Miközben a hazai termelésből származó tárolt zöldségek ára inkább csökkent tavalyhoz képest,

az importált termékeké 50-200 százalékkal is megugrott. A magyar zöldség termésterületei jelentősen csökkentek, de ennek ellenére sem várható, hogy a gyökérzöldségek és káposztafélék ára emelkedjék, ugyanis a külföldi túltermelés leszorítja az árakat. Az elemzők szerint egészen áprilisig olcsó lesz a répa és a káposzta. (*Napi Gazdaság 1+4.o.*)

A GVH is korlátozná a bankokat

A parlament előtt levő, a pénzügyi közvetítő rendszer felügyeletét érintő egyes törvények módosításáról szóló jogszabálytervezet talán legfontosabb célja az, hogy korlátozza a pénzügyi intézmények egyoldalú, az ügyfél számára hátrányos szerződésmódosítását. A Gazdasági Versenyhivatal bankváltással kapcsolatban most közzétett ágazati vizsgálata szerint a hatásosabb verseny érdekében szintén elengedhetetlen lenne ez a változás. A GVH olyan szabályozás kialakítását kezdeményezi, aminek hatására egyoldalú szerződésmódosítás az egyes szerződések esetében csak objektíven igazolható, a banküzem szempontjából külső események esetében következhet be. A vizsgált hitelpiacokon a váltás jelentős közvetlen fogyasztói kifizetésekkel is jár. A GVH számításai szerint ezeknek a díjaknak a mértéke rendkívül magas, minimális mértékük a vizsgált hiteltermékek esetében a futamidőtől függően a hitel jelenértékének 4-10 százalékát teszi ki. A helyzetben a végtörlesztési díj maximálása segíthetne, ami az európai szabályozással is összhangban állna. A magyarországi gyakorlat vizsgálata alapján a GVH álláspontja szerint a folyószámlapiacra viszont a váltási díjak sem a lakossági, sem a kisvállalati területen nem jelentősek. A GVH javasolja például a hitelek összehasonlítását szolgáló thm-mutató olyan irányú módosítását, hogy az a devizakockázatokat is jelenítse meg. (február 10. *Napi Gazdaság 10.o.*, **GVH: lehet egyszerűbb és olcsóbb a bankváltás** *Világgazdaság 2.o.*, **Regulázzák a bankokat** *Magyar Hírlap 6.o.*, **Szivárgó kormányzati adótervek** *Magyar Nemzet 1+3.o.*, **Mindenki szorítana a bankok gyeplőjén** *Magyar Nemzet 13.o.*, **Össztűz a pénzintézetekre** *Népszabadság 19.o.*)

Újabb áramszünetek az E.Onnál

Vasárnap éjszaka óta újabb szélsőséges időjárással küzdenek az E.On munkatársai Veszprém, Győr-Moson-Sopron és Fejér megyében. A helyenként orkán erejű, 90-105 km/órás szél és az úgynevezett tapadó hó miatt több helyen megrongálódott az elektromos hálózat, ezért tegnap délelőtt 89 település 23 ezer háztartásában szünetelt a villamosenergia-szolgáltatás a Bakonyban. Mindeközben még az előző, a január 27-én este kezdődött és három napig tartó üzemzavar okainak vizsgálata sem zárult le. Akkor Zala, Vas és Somogy megye területén jelentős, 130-150 települést érintő üzemzavar alakult ki, száznyolcvannyolc oszlop dőlt ki és közel kétszáz vezeték szakadt el. Az érintett településeken élők azóta sem nyugodtak bele a példátlanul hosszú, néhol több mint három napig tartó áramszünetbe és a szerintük hiányos tájékoztatásba. Ennek kapcsán a Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége az E.On Áramszolgáltató Zrt. ellen keresetet nyújtott be a helytállási kötelezettség elmulasztása miatt, hangsúlyozva, hogy az áramszolgáltató által felajánlott étkezési utalványok nem mentesítik a céget a jogszabályi kötelezettsége alól. Az E.On a rendkívüli időjárási körülményekkel indokolja, hogy napokig nem sikerült helyreállítani az áramszolgáltatást a térségben. A fogyasztóvédők úgy látják: az E.On nem az elvárható és felelős vállalati magatartást tanúsítja. A fogyasztóvédők kártérítési igényüket is fenntartják. (*Napi Gazdaság 2.o.*, **Beperelték az E.ont a fogyasztók** *Világgazdaság 7.o.*, **Havazás és áramkimaradás** *Magyar Hírlap 19.o.*, **Ezrek maradtak áram nélkül** *Magyar Nemzet 1+17.o.*, **Újabb dunántúli áramszünet** *Népszabadság 15.o.*, **Tízezrek villany és fűtés nélkül** *Népszava 1+16.o.*)

Bírság helyett kötelezettségvállalás

Nemrég három kereskedelmi vállalat menekült meg egy esetleges versenyhivatali bírságtól, mert vállalta, hogy módosítja a beszállítóival kötött szerződéseket. Így a közérdek védelme érvényesülhetett, ez fontosabb az esetleges büntetésnél. A Gazdasági Versenyhivatal ezt tartja szem előtt, amikor mérlegeli, vajon a kötelezettségvállalással reparálható-e, és ha igen, mennyiben a kifogásolt magatartás. Ha megfelelőnek találja a probléma orvoslását, megszünteti az eljárást. A feltételek kezdetben az engedélyezési, fúziós ügyekben kaptak szerepet, a legelső alkalommal a Matáv és a Westel házassága kapcsán. A versenyjogi szakemberek azt mondták: a cégek nem véletlenül fuzionálnak. Ha aggályos az engedélyezés, nem árt összevetni a tranzakció hátrányait és előnyeit, ha pedig az utóbbiak kötelezettségvállalással érvényesíthetők, kapjon zöld utat az összefonódás. Így jöhetett létre például a Ringier és a Népszabadság fúziója. Hasonlóképpen feltétellel növelhette a kínálatát az UPC a Sport TV-vel, a Minimaxszal, a Filmmúzeum és a Spektrum televízióval. A kötelezettségvállalás intézményét a versenytörvény 2005-ös módosítása vezette be, és a GVH egyre gyakrabban alkalmazza a fogyasztómegetvesztéses ügyekben. A kötelezettségvállalás ugyanis elősegíti az ügyek gyors lezárását, illetve a helytelen magatartás mielőbbi korrekcióját. Először a Cora, valamint a Tesco élt a lehetőséggel egy kifogásolható kerékpárvásár kapcsán. A sors fintora, hogy a Corát - mivel nem tett eleget maradéktalanul a vállalásának - néhány hete mégis megbírságolta a GVH. A szigorú vizsgálatok a bankokat is jóvátételekre ösztönzik. Jó egy évvel ezelőtt - egy erőfölennyel való visszaélés miatt indított eljárásban - például az OTP szánta el magát arra, hogy több tízezer ügyfélnek visszafizeti azt a pénzt, amit egyoldalúan megemelt díjként szedett be tőlük. Az UniCredit Bank példaértékű módon ugyancsak az elsők között ígérte meg a megtévesztett fogyasztók kártalanítását és alaposabb tájékoztatását. A jobb tájékoztatásért vállalt reklámkampányt legutóbb a Raiffeisen Bank is. Nem lehet azonban nyakra-főre kötelezettségvállalást tenni. A versenytanács nem fogadja el például azt olyan régóta folytatott megtévesztő tájékoztatások esetén, amikor a versenysérelmek már nemigen orvosolhatók az ígéret beváltásával. KK

Utóvizsgálatok

Kötelezettségvállalás esetén a GVH utóvizsgálatot tart, akár többször is, meghatározott időközönként. Ha nem teljesül a vállalás, bírságot szabhat ki.

Nem kizárt az sem, hogy új versenyfelügyeleti eljárás is indul a céggel szemben.

(Világgazdaság, 2009. február 11., szerda, 2. oldal)

Viták a hitelkiváltásról

A bankok szükségesnek tartják az egyoldalú szerződésmódosítást

Csak részben értenek egyet a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) megállapításaival a magyarországi bankok - közölte lapunkkal Osváth Piroska, a Magyar Bankszövetség vezető jogtanácsosa. A versenyhivatal hétfőn tette közzé a bankváltással kapcsolatos ágazati vizsgálatának eredményét, amelyben egyebek között megállapította, hogy a hosszú távú üzleti kapcsolatokban jelentősen megnő a szerződéses aszimmetria esélye a pénzügyi szolgáltatók javára, s ez káros a versenyre. A hatásosabb verseny érdekében a GVH szerint az egyoldalú szerződésmódosítások szigorúbb újraszabályozására, a végtörlesztési díjak maximálására, összehasonlítható árinformációkra és az állami támogatások hordozhatóságára lenne szükség. Az utóbbi két ötlet ellen a bankoknak sincs kifogásuk. „Legyen olyan honlap, ahol össze lehet hasonlítani a termékeket” - helyesel Osváth Piroska. Ez a kezdeményezés egyébként nagyjából már meg is valósult, egy másik hatóság, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZAF) ugyanis számos pénzügyi termék összehasonlító táblázatát feltette a honlapjára. Az államilag támogatott lakáshitelek hordozhatósága pedig eddig sem a bankokon múltott. A problémát ezeknél a kölcsönöknél az okozza, hogy a

kiváltásukkal az ügyfél elbukja a kamattámogatást, mivel a jogszabályok nem teszik lehetővé az állami támogatás továbbvitelét egy másik hitelre. Azzal a GVH-s megállapítással azonban nem értenek egyet a hitelintézetek, hogy magasak lennének a hitelek kiváltási költségei. A versenyhivatal szerint a díj egyes kölcsönök esetében a tartozás jelenértékének 4-10 százalékát is kiteheti, Osváth Piroska azonban ezt túlzásnak tartja. A legkomolyabb vita a bankok és a versenyhatóság között az egyoldalú szerződésmódosítások körül alakult ki. A GVH szerint a módosítások alkalmazásának rendszere tartalmában túlzottan széles körű, másrészt nem biztosít a fogyasztónak megfelelő lehetőséget arra, hogy érdemben reagálhasson a kedvezőtlen változásokra. A GVH ennek kiküszöbölése miatt olyan szabályozást sürgetett, amelynek hatására a bankok csak akkor módosíthatnák a szerződés feltételeit, ha azt objektíven igazolható külső esemény indokolja. Ezek a tervezett szigorítások már be is kerültek a hitelintézeti törvény módosításáról szóló javaslatba. „Ez hatósági árszabályozás, akárcsak az előtörlesztési díj maximálása” - fakadt ki lapunknak egy hitelintézet szakértője a törvénytervezet és a GVH megállapításai kapcsán. „Húszéves futamidejű hitelek léteznek, húszéves futamidejű betétek viszont nincsenek, a bankok ezért időnként rákényszerülnek, hogy újraárazzák a termékeiket” - magyarázza Osváth Piroska. A bankok maguk is próbálnak tenni a verseny érdekében. Tavaly szeptemberben készítették el hitelkiváltási kódexüket; ennek aláírói vállalták, hogy adminisztrációs eszközökkel nem hátráltatják az ügyfelek bankváltását.

(Világ gazdaság, 2009. február 11., szerda, 10. oldal)

Mértékletességre int a PSZÁF

Bár a GVH nem tartja elég élesnek a hitelpiacon zajló versenyt, az elmúlt években valószínűleg éppen a rivalizálás miatt jelent meg néhány olyan termék a bankok palettáján, amelyeket már a pénzügyi felügyelet sem nézett jó szemmel. A hatóság éppen egy esztendeje a jegybankkal közös ajánlásban hívta fel a lakosság figyelmét a jenalapú hitelek veszélyeire, december közepén pedig a tízéves futamidejű, önerő nélküli autókölcsönök ellen emelte fel a szavát.

(Világ gazdaság, 2009. február 11., szerda, 10. oldal)

Hatezer panasz, nyolcvanmillió bírság

Csaknem 80 millió forintos bírságot szabott ki tavaly az Egészségbiztosítási Felügyelet (EBF) a biztosítottak jogait megsértő egészségügyi szolgáltatókra - tájékoztatott a hivatal sajtóosztálya. Naponta átlagosan 24 panasszal, kérdéssel fordultak hozzájuk, ez közel másfélszer több mint az előző évben. A betegek gyakran azért kértek segítséget, mert úgy érezték, sérültek a jogaik. A hatezernél több bejelentés közül ezer ügyet vizsgált a hatóság, s 36 százalékban kiderült, hogy hibázott a bepanaszolt intézmény. A hibák 73 százaléka a szak-, a többi az alapellátást, a betegszállítást és a mentést érintette. Jelenleg negyven bírósági ügy folyamatban van, 25 lezárult, ez utóbbiak közül 21-ben a felügyeletnek adott igazat a Fővárosi Ítéltábla. Bírósági felülvizsgálatot 33 esetben egészségügyi intézmények, 19 alkalommal pedig panaszosok kezdeményeztek, mert nem voltak elégedettek az EBF döntésével, ez a felügyelet döntéseinek 7 százalékát érintette. A felügyelet vizsgálta a kórházi várólistákat is. VG

(Világ gazdaság, 2009. február 11., szerda, 2. oldal)

Magyar válasz a multiknak

A forgalmazott cikkekkel szemben szigorú követelmény, hogy Magyarországon termesszék, tenyesszék és állítsák elő azokat

Várhatóan márciustól elkezdi tevékenységét a magyar Termékek Webáruháza, amely a nagykereskedőket kiiktatva, a gyártók, a kereskedők, a lakosság és az éttermek között teremt közvetlen kapcsolatot. Így a végfogyasztók a nagykereskedelmi árrésnél olcsóbban juthatnak kiváló minőségű magyar élelmiszer-ipari termékekhez.

A weblap ötlete részben onnan származik, hogy a vidéki őstermelők csak kevéssé vannak jelen a legnagyobb felvevőpiacon, Budapesten. Másrészt a boltokban nincs külön hely a magyar termékek számára, így aki ezeket részesítené előnyben, csak nehezen talál rá az árukra.

Ments András, a Magyar Termékek Webáruháza honlapot működtető Prémium Hungaricum Kereskedőház projektvezetője elmondta: a nagykereskedőket kiiktatva, a gyártók és a kereskedők, a lakosság és az éttermek között teremtenek közvetlen kapcsolatot. Így a végfogyasztók a nagykereskedelmi árrésnél olcsóbban juthatnak kiváló minőségű magyar élelmiszer-ipari termékekhez.

Ahhoz, hogy a kereskedők használhassák a Prémium Hungaricum Kereskedő védjegyet az üzlet megjelenésében, feltételt is teljesíteniük kell: vagy az üzlet alapterületének legalább ötven százalékában Prémium Hungaricum termékeket kell forgalmazniuk, vagy egy jól elkülöníthető sarkot kell kialakítaniuk az áruknak. A webáruház létrehozását az indokolta, hogy mire a magyar élelmiszer-termékek eljutnak a bevásárlóközpontok polcaira, annyi járulékos költség rakódik rájuk – amelyek a beszállítókat terhelik –, hogy szinte csak önköltségi áron tudják a termelők termékeiket eladni. Így a webáruház a nyereséges értékesítésben is segíti a magyar termelőket.

"A Magyar Termékek Webáruháza a disztribúciós szerződés megkötése esetén térítésmentes megjelenési lehetőséget biztosít a gyártóknak, kereskedőknek. Nem kell programozót megbízniuk és heteket-hónapokat várniuk, hanem pár napon belül elindíthatják saját internetes áruházukat. A webáruházban minden csatlakozó gyártónak és kereskedőnek önálló adminisztrációs felülete lesz, amelynek segítségével mindent saját maga tarthat kézben" – emelte ki Ments András. A rendszerben kialakíthatnak különböző termékcsoportokat is, ezek segítségével hatékonyabb lehet az értékesítés. Emellett lehetőségük nyílik arra, hogy saját vevői adatbázist építsenek ki, hiszen a weboldalon a látogatók jelentkezhetnek a hírlevelekre. Ez a funkció nagyon fontos a már megszerzett vevők ismételt megszólításához is. A projektvezető közölte: a rendszer kialakításánál hangsúlyt fektettek a különböző internetes keresőknek való megfelelésnek, így a nagy internetes keresők könnyedén rátalálnak oldalaira. Szolgáltatásaikat jelenleg Budapestet és annak ötven kilométeres vonzáskörzetében lévő felhasználóknak, gasztronómiai egységeknek, üzleteknek, áruházaknak kínálják.

A webáruház a lakoságnak – meghatározott értékhatár felett – vásárlási lehetőséget biztosít. A webáruházban forgalmazott termékekkel, cikkekkel szemben szigorú feltétel, hogy itthon termesszék, tenyesszék gyártsák azokat. "Ez egy magyar öntudatra épülő mozgalom, amely szemben áll a tőkeerős multinacionális áruházláncokkal. Fogjunk össze a kiváló minőségű magyar agrártermékekért" – mondta a projektvezető. Jelenleg 14 cég van a webáruház rendszerében, 13-15 millió forintos árulappal, amely nagyjából egyhetes ellátást biztosít. A gyártóknak lehetőségük van áruként kategorizált, fényképes termékismertetőre is, amely tájékoztatja a vevőt a termék eredetéről, előállításáról. A webáruházban jelen lévő gyártóknak és kereskedőknek további előny, hogy a honlap közös promóciós akciókat, terveket is készít. Ments András a Magyar Hírlapnak elmondta: 2010-ben nyereséges működést vár a weblaptól, mivel szerinte egyre több gyártó és kereskedő csatlakozik a rendszerhez, így az áruforgalom is emelkedik.

Raktárbázisból terítik az árukat

A weblap lehetőséget kínál arra, hogy a magyar élelmiszer-ipari gyártók termékei gyorsan és könnyen kezelhető rendszeren át eljussanak az üzletekbe, vendéglátóhelyekre és a fogyasztókhoz. A

rendszer alapját több magyarországi gyártó mellett a Premium Hungaricum Egyesület adja, a cégek mindegyike kiváló magyar termékeket állít elő. Ha az élelmiszer-kereskedő tagja kíván lenni az egyesületnek, a webáruházon keresztül értékesített áru után az egy százalék befizetésével és tagdíj teljesítésével teheti. A webáruházak és a Premium Hungaricum Kereskedőház által működtetett nagytérenyi raktár és logisztikai bázis együttműködése olyan zárt, szolgáltató szférához tartozó vállalkozás, szervezetek összessége, amelyek egy közös infrastrukturális bázisra bízzák az értékesítésüket. A rendszerhez csatlakozó cég, a weblapon belül rövid idő alatt el tudja készíteni saját webáruházát. A gyártóknak legalább öt raklap árut kell a központban tárolniuk, amiért havi tízezer forintot kell fizetniük.

A honlap címe jelenleg: magyararuk.coment.hu. Márciustól: magyartermekkereskedohaz.hu

A hagyományos termékek védjegye

A Prémium Hungaricum Egyesület 2004-ben alakult, hogy összefogja a Kárpát-medence kis- és középméretű élelmiszer-ipari és kapcsolódó cégeit, amelyek egyedülálló minőséget állítanak elő, s amely termékek fennmaradása pótolhatatlanul hozzájárul a gasztronómiai és kulturális örökségünkhöz. Kiemelt cél az egészséges életmód támogatása. Az egyesület szigorú minőségi zsűrizés után védjegyet ad a Kárpát-medence tradicionális magyar termékeket produkáló kistermelőinek.

Strbik László

(Magyar Hírlap, 2009. február 11., szerda, 9. oldal)

Megbírságot FHB

Ingyenes életbiztosítással reklámozta lakáshiteleit 2004 és 2006 között az FHB Jelzálogbank, holott 2004-ben már szerepelt az üzletszabályzatában, hogy nem garantálja a biztosítás fenntartását a kölcsönök teljes futamideje alatt. A reklámok hatására az FHB hitelét választó ügyfelek azután 2008-ban szembesültek azzal, hogy a bank fizetőssé tette az addig díjmentes biztosítást. A Gazdasági Versenyhivatal határozata szerint a régi reklámok alkalmasak voltak a fogyasztók megtévesztésére, s emiatt a jelzálogbanknak 10 millió forint bírságot kell fizetnie. A büntetésnél enyhítő körülménynek számított, hogy az FHB részben elismerte felelősségét, és felajánlotta a megtévesztett ügyfeleknek, hogy 2009 március végéig csatlakozhatnak az FHB Kereskedelmi Banknál működtetett csoportos életbiztosításhoz, amelynek 2009. évi díját felerészben átvállalják. Jó hírt kaptak a devizaalapú lakáshitelekkel bajba került adósok is a napokban, a közjegyzők szakmai kamarája ugyanis kormányzati nyomásra egységesen 5 ezer forintra csökkentette a korábbi 50-80 ezer forintról a lakáshitelek átütemezésénél felszámolt okirat-hitelesítési díjat.

(HVG, 2009. február 14., szombat, 75. oldal)

Csökkenhetnek a bankok jogai

Egyhangúan támogatta az egyoldalú banki szerződésmódosítások lehetőségének megszüntetését hét eleji ülésén az Országgyűlés gazdasági bizottsága. A jogszabálytervezet legfontosabb célja, hogy korlátozza a pénzügyi intézmények egyoldalú, az ügyfél számára hátrányos szerződésmódosításait. A Pénzügyminisztérium indítványa az egyoldalú szerződésmódosítások megszüntetésére csupán az első lépés a pénzügyintézetek és az ügyfelek közötti viszony átrendezésére. A Gazdasági Versenyhivatal ugyancsak hétfőn tette közzé vaskos, átfogó ágazati jelentését a bankváltásról: a pénzügyintézetek egyoldalú szerződésmódosításának korlátozása mellett a

végtörlesztési díjak maximálását, a díjak összehasonlíthatóságának elérését, valamint az állami támogatások hordozhatóságának lehetővé tételét is indokoltnak tartja.

Reflexió, OSVÁTH PIROSKA, a Magyar Bankszövetség vezető jogtanácsosa

„Nehezményezzük, hogy a törvényjavaslat előkészítésekor a minisztérium nem kérte ki a Bankszövetség véleményét, ami amellet, hogy barátságtalan gesztus, még jogszabályellenes is. A szerződésmódosítás lehetőségének ésszerűtlen szigorítása a jelenlegi helyzetben akár a hitelek további drágulásához is vezethet. Az egyoldalú módosításhoz való pusztá jog lehetővé teszi, hogy a bank a lehető legtovább tartózkodjék a kamat- és díjemelésektől, még akkor is, ha erre minden oka meglenne. A verseny ügyis kikényszeríti a kondíciók csökkenését vagy szinten tartását. A hitelnyújtás egyoldalú jogviszony, amelyben a bank előre teljesít - húsz évre előre odaadja az adósnak a pénzt, aki ráér azt hosszú időn keresztül törleszteni -, de, a példánál maradva, a bank azt nem húszéves forrásból teremti elő. A hitelintézetek nem rendelkeznek a jövőbe látás képességével, nem tudhatják, hogy ilyen hosszú idő alatt hogyan változnak meg a körülmények. Ezért van szükségük a szerződések egyoldalú módosításának lehetőségére, mivel a hitelek ellenértékét így tudják karbantartani, a hitelkockázatokat kezelni s végső soron a betétek visszafizetését garantálni.”

(Figyelő, 2009. február 12-18., 8. oldal)

A maga módján korlátozná a vasárnapi nyitva tartást a CBA

A CBA élelmiszerlánc támogatja az üzletek vasárnapi nyitva tartásának korlátozását, mivel úgy vélik, hogy a jelenlegi gyakorlat káros a társadalomra. Ugyanakkor azt is javasolja - a gazdasági kényszerre hivatkozva -, hogy a 100 négyzetméternél nem nagyobb méretű kisboltokra a korlátozás ne vonatkozzon. A társaságnak több ilyen üzlete van. (MTI)

(Népszabadság, 2009. február 13., péntek, 15. oldal)

Belecsaptak

Elkent élelmiszerbotrány

Lecsó készült a Szobi Szörp emberi fogyasztásra alkalmatlan készletéből, a rendőrség szerint azonban nem történt bűncselekmény.

Összetöpörödött a felszámolás alatt álló Szobi Szörp Zrt. tavaly ősszel nagy port felvert ügye, mikor is az élelmiszerlánc-biztonsági hatóság egy rajtaütéssel összesen mintegy ezer tonna rovarlepte paradicsomsűrítményre és gyümölcscsszirupra bukkant a szörpgyárban, illetve vevőjénél, Nyíregyházán. A kérdés az volt: miként keletkezett a rozsdás hordókban tárolt, azonosíthatatlan és emberi fogyasztásra alkalmatlan áru, illetve kerülhetett-e belőle a fogyasztókhoz? Utóbbi nem volt valószínű elrugaskodott feltételezés, hiszen a szobi készlet egy részének tavaly nyáron vevője akadt: árverésen 759 tonnát vett meg belőle egy nyíregyházi konzervgyár, a Hungary-Ko Zrt. (a többi a szörpgyárban maradt). Sőt a nyírségi cég a telephelyén 54 hordónyt fel is dolgozott a kétes anyagból, a rendőrségi jelentés szerint „lecsót és saját levű paradicsomot” gyártott belőle.

Első felindulásában a Pest megyei helyettes főállatorvos rekordbírságot, 400-500 millió forintot emlegetett, ehhez képest csak 60 milliós büntetést szabott ki a Pest megyei élelmiszerlánc-biztonsági hatóság, méghozzá a szereplők közül egyedül a Hungary-Ko Zrt.-re. A hatóság feljelentésére rossz minőségű élelmiszer forgalomba hozatala miatt indult nyomozást pedig a

Nyíregyházi Rendőrkapitányság bűncselekmény hiányában idén január végén megszüntette. Ráadásul a mintegy ezer tonna veszélyes hulladék megsemmisítését sem vállalták eddig az ügy szereplői: a felszámoló, a vevő, a szobi készletre jelzálogjogot bejegyeztetett hitelező bank, illetve a készletet közraktározó cég.

Annyi biztos, valamennyien tudták, hogy a szóban forgó készlet minőségmegőrzési ideje szinte teljes egészében lejárt, és az áru a mikrobiológiai, kémiai változások miatt emberi fogyasztásra nagyrészt alkalmatlan. A felszámoló, a Szobi Szörp Zrt.-t hitelező Raiffeisen Bank, illetve a számára a készletről mintegy 1 milliárd forint értékű közraktárjegyet kiállító Hungária-Közraktározási Zrt. között szeptember elsején kötött szerződésben mindenesetre ez, a bank felkérésére tavaly márciusban készült szakértői vélemény olvasható. Vagyis a szakértői véleményt már akkor ismerhették az érintettek, amikor tavaly júliusban a készlet háromnegyedét elárverezte a közraktározó. Maga a vevő, a Hungary-Ko Zrt. is tudta, mit vesz. A licitre az áru megromlása veszélyének indokával került sor, és a nyírségi konzervgyár megtekinthette a licithez mellékelt szakvéleményt, valamint a minőségmegőrzési időket tartalmazó táblázatot. Ez a másik, májusban készült szakvélemény némileg eltért az előzőtől: az árut még értékesíthetőnek és feldolgozhatónak jelölte meg, bár „előregedett, erősen hanyatlásnak indult” minőségűnek tüntette fel, azzal, hogy „a tárolóhordók jelentős része károsodott, a bennük lévő gyümölcs- és zöldségvelő minőségcsökkentő kémiai (és mikrobiológiai) változást szenvedett”.

Hogyan kerülhetett licitre a minőségproblémás áru? A Raiffeisen Bank a saját megbízására készült, emberi fogyasztásra alkalmatlan eredményt kihozó vizsgálat ellenére a HVG-vel közölte: „A közraktári jegy szerint az áru megfelelő volt, a működő Szobi Szörpöt az élelmiszerlánc-biztonsági hatóság folyamatosan vizsgálta, így a finanszírozó banknak nem volt oka feltételezni, hogy azzal bármi szavatossági kifogás felvethető lenne.” Szabó László, a Hungária-Közraktározási Zrt. vezérigazgatója azt állította a HVG-nek, hogy csak a licithez mellékelt másik szakvéleményt ismerte, a felszámoló pedig arra hivatkozott, hogy a vevő tudta, „terhelt” készletet vásárol, amelyben akadt még szavatossággal bíró tétel. Az 1 milliárd forintnyi közraktárjegy értékéhez viszonyítva az alig 80 millió forintos vételár alapján elképzelhető, milyen mértékű lehetett a minőségromlás. Kovács Istvánné, a Hungary-Ko Zrt. gazdasági igazgatója pedig azt nyilatkozta, nem volt kételyük, s a szakértői vélemény alapján a portékát feldolgozásra alkalmasnak tudták.

A rendőrség mindenesetre nem talált kivetnivalót a csökkent minőségű készlet adásvételében. A Pest Megyei Rendőr-főkapitányság egyenesen illetéktelennek találta magát a nyomozásra, eszerint a szörpgyár területén való kétes készlet tárolása, árverezése önmagában nem számít vétségnek vagy bűncselekménynek. A nyíregyházi rendőrség pedig azt állapította meg, hogy a Szobi Szörp és a közraktározó cég nem követett el bűncselekményt, mivel „megtekinthetővé tették” a készlet felhasználhatóságára vonatkozó szakértői véleményt. A Hungary-Ko Zrt. ennek ismeretében vette meg, és készített belőle emberi fogyasztásra szánt élelmiszert. Ezzel egyáltalán nincs összhangban az élelmiszerlánc-biztonsági hatóság megállapítása, miszerint az áru egy része azonosíthatatlan, a hordók jelöléséből sem a termék származása, sem a lejárató idő nem volt megállapítható. A nyomozás alapján végeredményben nem történt meg a rossz minőségű áru forgalomba hozatala, ami akár három év börtönbüntetéssel járna. Az indoklás tanulságos: már csak azért sem kerülhetett forgalomba, mert az élelmiszerlánc-biztonsági hatóság mind a hordós alapanyagot, mind a feldolgozott árut zárta. A nyomozó hatóság szerint még a forgalomba hozatal előkészülete sem állapítható meg, mert nem cáfolható a Hungary-Ko nyilatkozata, hogy a készterméket forgalomba hozatal előtt be kívánta vizsgáltatni. A fogyasztó számára egyáltalán nem megnyugtató tényállás szerint tehát nyugodtan lehet kereskedni csökkent minőségű élelmiszer-alapanyagokkal, sőt emberi fogyasztásra szánt készterméket is szabad belőle gyártani. Mindez csak akkor válhat bűncselekménnyé, ha az áru a fogyasztóhoz kerül - és ez valahogy ki is derül.

Az élelmiszerlánc-biztonsági hatóság másként ítéli meg a helyzetet, álláspontja szerint a tulajdonosnak meg kell semmisítenie az árut, mert az veszélyes hulladéknak számít. Tulajdonosnak viszont senki sem érzi magát a több tízmilliós költségű akcióban: a banknak csak jelzáloga van a készleten, a közraktározó csak a közraktárjegyeket állította ki, a felszámoló birtokon kívüli tulajdonos (a közraktári készlet a felszámolási vagyona nem tartozik bele). A Hungary-Ko mint vevő esetében viszonylag egyértelmű a helyzet, de ő arra hivatkozik, hogy még folyamatban van az ügy, hiszen a bírságot megfellebbezte. A felszámoló és a bank hivatkozhatna a közraktározóval

kötött - már említett, múlt szeptemberi - szerződésre, amelyben a Hungária-Közléptársaság Zrt. vállalta az árverés után megmaradt szobi portéka megsemmisítését. Szabó László azonban a HVG-nek úgy nyilatkozott, azt végül nem írták alá - bár a HVG munkatársa látott mindhárom fél által hitelesített példányt -, és egyébként is csak az akció megszervezését vállalta volna a cég. A szerződésből ennél több derül ki, abban a közraktározó azt is vállalta, hogy sem a felszámolót, sem a bankot nem terheli a megsemmisítéssel kapcsolatos költség.

Arra a HVG-kérdésre, vajon miért nem kényszerítették ki a szerződés teljesítését, a pénzügy és a felszámoló egybehangzóan állította: az élelmiszerlánc-biztonsági hatóság zárta az árut, ezért nem férhet hozzá a közraktározó. Ez a verzió életszerűtlennek hat annak ismeretében, hogy az élelmiszerlánc-biztonsági hatóság a megsemmisítést elrendelő határozatához a tulajdonos kiletét is nyomoztatta a rendőrséggel. A megsemmisítésre nincs ugyan határidő, de ha nem akad gazda, a veszélyes hulladékot állami pénzből kell eltüntetni.

VITÉZ F. IBOLYA

(HVG, 2009. február 14., szombat, 57-58. oldal)

Valami mégsem megy

Fogyasztói elégedetlenség az EU-ban

Elégedetlenek az EU-országokban élők az energiaszolgáltatókkal, a városi tömegközlekedéssel és a bankokkal. Brüsszel ezért görcsö alá veszi a kritizált szolgáltatásokat.

Hiába a liberalizálás, a villany- és gázárak egyre csak emelkednek - morgolódnak a belgák, akik immár két éve szabadon megválaszthatják, melyik szolgáltatóval kötnek szerződést. Csakhogy ember legyen a talpán, aki eligazodik a tucatnyi cég földi halandó számára szinte értelmezhetetlen díjcsomagja között. Ráadásul a szolgáltatóváltás is egyre kevésbé éri meg. 2007-ben még 12 százalékot lehetett spórolni a legelőnyösebb ajánlattal, tavaly a megtakarítás már csak 7 százalék volt, ami a fűtésre, meleg vízre és villanyra évente átlagosan 2 ezer eurót költő belga polgárt egyre kevésbé ösztönzi cserére.

Az ilyesféle tapasztalatok nyomán az Európai Bizottság (EB) hamarosan alaposan átfésüli a lakossági villamosenergia-piacot, különös tekintettel az árajánlatok összehasonlíthatóságára, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatra és a számlázásra - jelentette be a minap Meglena Kuneva, a fogyasztóvédelmi ügyekért felelős biztos. Merthogy az uniós lakosok kevesebb mint 60 százaléka elégedett az áramszolgáltatójával. Hasonló a helyzet a gázpiacon is, mivel azonban egy átlagos európai háztartás kasszájának egyik legnagyobb kiadási tétele a villamos energia, és mivel áramügyben Kuneva szinte szüntelenül kapja a panaszokat, a bolgár nemzetiségű biztos úgy döntött: az EB tüzetesebben is megvizsgálja a szektort. Az átláthatatlan, ám állandóan emelkedő árakra vagy az olvashatatlanul apró betűs szerződési feltételekre panaszoló fogyasztók magasabb minőségű szolgáltatást érdemelnek - hangoztatta Kuneva, elismerve, hogy a tájékoztatásnál és a figyelemfelhívásnál az EB aligha tehet többet.

Tennivaló pedig bőven akad. Az EB felmérése szerint ugyanis a városi és elővárosi tömegközlekedéssel, a vezetékes telefontal és a postával még több a gond, s nem sokkal jobb a helyzet a banki és biztosítási szolgáltatásoknál sem.

Az unióban a fogyasztók alig hatoda tesz írásos vagy telefonos panaszt valamely kereskedőre, szolgáltatóra. A skandinávok, a britek, a németek és a hollandok a legaktívabbak (a svédek 34 százaléka emelt panaszt), a bolgárok, a románok, a portugálok és a baltiak közül pedig mindössze 4-8 százalék jelezte kifogásait. A panaszok gyakorisága azonban nem függ össze szorosan a fogyasztói elégedettséggel, a tudatosság mértéke is befolyásolja. Belgiumban, Luxemburgban vagy Észtországban például keveset reklamálnak, a fogyasztók zöme mégis úgy érzi, tiszteletben tartják a jogait.

Brüsszel arra is felhívja a figyelmet, hogy minél zökkenőmentesebb a szolgáltatóváltás, annál

élénkebb a verseny, alacsonyabbak az árak, ritkábbak a panaszok. E téren a kötelező felelősségbiztosítás és a távközlés viszi el a pálmát, európai átlagban az utóbbi két évben a fogyasztók 18-25 százaléka váltott szolgáltatót. Kiugróan magas az átlépési hajlandóság Nagy-Britanniában, ahol majdnem minden negyedik polgár legalább egyszer átszerződött az utóbbi két évben, míg a legragaszkodóbbak a franciák és az új tagállamok lakói.

A középmezőnyben lévő magyarok fele elégedett a szabályozással és annak alkalmazásával. A megkérdezettek kétharmada bízik abban, hogy a hatóságok megvédik a jogait, és több mint felük szerint a kereskedők és a szolgáltatók is tiszteletben tartják azokat. A reklamációkezelésben és jogorvoslatban azonban Magyarország az EU és az új tagállamok átlagától is elmarad. A magyarok mindössze 11 százaléka tett panaszt, de a bejelentők alig 40 százaléka volt elégedett ügye intézésével. A magyar panaszosok több mint kétharmada találta nehézkesnek a fogyasztói jogviták peren kívüli rendezését, és ennél is többen vélik ugyanezt a bírósági eljárásokról. Magyarországon az uniós átlagnál ritkábban váltanak szolgáltatót is, aminek egyik oka, hogy minden harmadik ügyfél nehezen összevethetőnek tartja az ajánlatokat, az ár-összehasonlító portálok használata pedig még nem terjedt el.

VIDA LÁSZLÓ / BRÜSSZEL

(HVG, 2009. február 14., szombat, 65-66. oldal)